

Proč Bratrská jednota baptistů odmítla peníze z tzv. církevních restitucí?

V listopadu 2012 byl schválen Zákon č. 428/2012 Sb. o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi. Podle tohoto zákona vznikl Bratrské jednotě baptistů právní nárok na téměř 228 milionů Kč, které by BJB měla v následujících třiceti letech obdržet od státu. Stačilo podepsat státem předloženou smlouvu, a BJB by tyto peníze postupně v ročních splátkách obdržela.

Mimořádný sjezd delegátů sborů, svolaný k projednání postoje k tomuto zákonu, dne 19. ledna 2013 rozhodl tyto nabízené peníze od státu nepřijmout. Následný řádný Sjezd delegátů sborů dne 20. dubna rozhodl odmítnout podepsání smlouvy se státem a pověřil statutární zástupce oznámit Vládě České republiky a Ministerstvu kultury tuto skutečnost, což již bylo učiněno.

Toto rozhodnutí BJB bylo pro mnohé lidi velkým překvapením, zvláště pro ty, kteří neznají baptistické zásady. Někteří za tím hledají motivy, které nemají nic společného s důvody, pro které BJB odmítla peníze od státu z majetkového vyrovnání s církvemi, dokonce se někteří domnívají, že snad baptistům v ČR nebyly způsobeny komunistickým režimem žádné křivdy. To je velký omyl, vždyť baptisté byly vystaveni podobným restrikcím a omezením jako křesťané jiných církví a v některém ohledu ještě větším. Polovina českých baptistických kazatelů byla odsouzena ve vykonstruovaných procesech a jeden z nich ve vězení zemřel. Tyto křivdy ze strany komunistického režimu nelze finančně vyjádřit a také zmíněný zákon je finančně nehodnotí; majetkové vyrovnání se opravdu týká jen zabaveného majetku.

Je potřebné také říci, že ačkoliv o odmítnutí peněz od státu rozhodl Sjezd delegátů, k zásadnímu rozhodnutí došlo v jednotlivých sborech, a delegáti sborů hlasovali podle mandátu, kterým je pověřilo sborové shromáždění. Fakticky je to tedy rozhodnutí většiny členů baptistických sborů.

Proto bude dobré, když se k této otázce vyjádří za své sbory několik kazatelů těch sborů, které se rozhodli pro odmítnutí peněz od státu z majetkového vyrovnání s církvemi.

Milan Kern, předseda Výkonného výboru Bratrské jednoty baptistů v ČR

Sbor Bratrské jednoty baptistů v Praze 4

Pražský sbor BJB Na Topolce dlouhodobě praktikuje kooperativní odluku církve od státu, kterou nevnímáme jako izolaci od společnosti, ale spíše jako úsilí o myšlenkovou, správní a ekonomickou nezávislost sboru. To, že se ve své praxi spoléháme na moc Ježíše Krista a pomoc sester a bratří ve společenství sborů BJB a nehledáme žádné vnější opory, vnímáme jako důležitou součást našeho svědectví. Domníváme se, že přijímání dotace na plat kazatele toto svědectví umenšuje a zatemňuje.

Navrácení majetku, který byl církvím zabaven v době komunistického režimu, případně zmírnění škod, které církve v tomto období utrpěly, chápeme jako ve své podstatě správný krok. To ovšem nic nemění na tom, že my sami odmítáme přijmout částku, která nám byla na základě zákona č. 428/2012 Sb. přisouzena. K tomuto rozhodnutí nás vedlo několik důvodů: V prvé řadě skutečnost, že zabavený majetek BJB ani zdaleka nedosahuje výše této částky. Peníze, které nám stát nabízel, nám nepatřily a nepatří. Morální a duchovní újmu našich předků pokládáme za nevyčíslitelnou v penězích a jsme přesvědčeni, že přijetí žádné částky nemůže tuto újmu odčinit. Dále se také domníváme, že zákon ve své současné podobě zvýhodňuje zúčastněné církve před jinými skupinami obyvatelstva. To je v rozporu s 12. odstavcem dokumentu Zásady a stanoviska, kde se píše: „Církev by měla bránit

přijímání zákonů, které křesťany proti jiným občanům zvýhodňují či naopak poškozují.“

Věříme, že odmítnutí těchto peněz nás nepoškodí, ale naopak povede k racionalizaci správy BJB, posílení odpovědnosti jednotlivých členů i vzájemné solidarity sborů. Tak bude újma, kterou BJB v minulosti svou deformací utrpěla, napravena adekvátnějším způsobem.

Mgr. Jáchym Gondáš, kazatel sboru BJB v Praze, Na Topolce

Sbor Bratrské jednoty baptistů v Suchdole n. Odrou

Náš sbor se rozhodl nehlasovat pro přijetí finančního narovnání vyplývajícího ze zákona č. 428/2012 Sb. Důvodů pro toto rozhodnutí bylo několik. V první řadě je to skutečnost, která souvisí s faktem, že našemu sboru nebyla způsobena žádná majetková škoda, což se dá až na malé výjimky říci i o celé naší BJB. Samozřejmě že souhlasíme s nápravou těchto křivd těm církvím, kterým majetek zabaven byl. V tomto smyslu byl již zákon po více než dvaceti letech po pádu komunismu nezbytně potřebný.

Také rozumíme záměru zákona, kterým je naprosté odpoutání církví od státního rozpočtu. K tomu jistě mohou pomoci i peníze vyplácené na základě smlouvy mezi státem a církvemi. Ovšem naše teologické dědictví a naše porozumění Písmu nás vede k poznání, že Kristova církev má být co nejvíce závislá na Kristu a co nejméně na státu. Není nám také lhostejno, že tímto finančním vyrovnáním se zvyšuje zadluženost naší země.

Co se týče přechodného období, po které stát bude ještě přispívat na platy duchovních, tak v této věci jsme byli pro zachování současného stavu. Není to však jen proto, že náš sbor patří k těm menším s mnoha studenty. Jde tu spíše o skutečnost (a zklamání), že se nenaplnila očekávání z počátku devadesátých let – totiž naděje, že stát vytvoří legislativně takové prostředí, které umožní církvím financovat se podobným způsobem jako je tomu ve vyspělých západních zemích. Zvláště dvojí zdanění je jednou z těch věcí, která brzdí zejména menší sbory v úspěšném samofinancování. Přechodné sedmnáctileté období vnímáme jako čas vhodný k tomu připravit se na úplné samofinancování bez ohledu na to, že k příznivějším legislativním změnám už vzhledem k zákonu č. 428/2012 Sb. Zřejmě nedojde. Konkrétně v našem sboru ale zůstává otevřená otázka, zda budeme chtít využít celou dobu přechodného období nebo zda přistoupíme sami k jejímu zkrácení.

Tomáš Mrázek, M.A.

Sbor Bratrské jednoty baptistů ve Zlíně

Sbor Bratrské jednoty baptistů ve Zlíně považuje plnou finanční odluku od státu za nejlepší prostředí pro svou existenci a službu druhým. Chceme žít z víry, v plné závislosti na Bohu a nezištně sloužit druhým. Jako občané Božího království vyznáváme, že Boží království se uskutečňuje všude tam, kde lidé proměnění Boží mocí radostně dávají ze svého druhým v důvěře, že Bůh se o ně postará. Proto se sbor BJB ve Zlíně nikdy nepřipojil k přijímání dotací na platy duchovních a od roku 1993 se samofinancuje.

Závislost na Bohu nevyklučuje Boží zaopatření ve formě darů, které mají svůj původ vně společenství. V takovém případě je však nezbytné pečlivě rozsuzovat, zda tím, kdo se stará je skutečně Bůh. V opačném případě by totiž přijetí takových prostředků církvi duchovně ublížilo. V případě prostředků nabízených na základě Zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi náš sbor dospěl k závěru, že nejde o formu Božího zaopatření. K tomuto závěru nás vedli především následující skutečnosti:

Sboru BJB ve Zlíně nebyla v době komunistického režimu spáchána majetková křivda. Pokud jde o nemajetkové újmy, považujeme za dostačující, že stát si jich je vědom a nechce na tyto křivdy

zapomenout. Proto sbor BJB ve Zlíně nemá důvod pro přijetí finanční náhrady za způsobené křivdy. V naší situaci by přijetí finanční náhrady bylo nemorální.

Pokud jde o argument, že přítomnost, či absence majetkové křivdy jsou pro podpis smlouvy se státem irelevantní, neboť fakticky jde o přijetí daru od Církve římskokatolické, která legitimně nárokuje svůj majetek a vzdává se velké části svého nároku ve prospěch ostatních církví, uvádíme: dar od Církve římskokatolické by pro nás byl darem pouze tehdy, pokud by nebyl podmíněn podepsáním smlouvy o vypořádání se státem jako povinným. Podepsat smlouvu, která explicitně hovoří o vypořádání nároků vůči státu s jakousi mentální výhradou, že fakticky přijímáme dar od Církve římskokatolické pro nás není přijatelné.

Za Sbor Bratrské jednoty baptistů ve Zlíně

Mgr. Marek Titěra M.Div., kazatel sboru